

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 14 februari 2022

Dossiernr. : K33862

Documentnr. : 2022-016943

Verzonden : 16 februari 2022

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 23 december 2021 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten.

De aanvraag is ingediend door ATKB | Buro Bakker, Stationstraat 29C, 9401 KW te Assen, in opdracht van Acantus, Aquapark 7, 9641 PJ te Veendam.

De aanvraag heeft betrekking op het project: *Renovatie woningen aan de Röntgenstraat 32 t/m 52 en Dr Bekenkamstraat 2a t/m 20 in Ter Apel.*

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, van de Wet natuurbescherming (Wnb):
 - ten aanzien van gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer domesticus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);
 - ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);
- II. dat de ontheffing verleend wordt voor de locatie Röntgenstraat 32 t/m 52 en Dr Bekenkamstraat 2a t/m 20 in Ter Apel, zoals weergegeven in figuur 1 in de bijlage Overwegingen bij Besluit;

- III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2024;
- IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:
1. voorschriften;
 2. overwegingen bij besluit;
 3. de aanvraag van 23 december 2021, inclusief activiteitenplan *ATKB, december 2021. "Activiteitenplan Wnb Röntgenstraat te Ter Apel" Projectnummer 20211900.*

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

Teamleider VTH

M.D.N. Deenik MSc

Domein Uitvoering

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de provincie Groningen, Domein Uitvoering, via het algemene telefoonnummer 050 - 316 4911. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over dit besluit verzoeken wij u het kiwnummer (dossiernummer) te vermelden

BIJLAGEN

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op gierzwaluw, huismus en Gewone dwergvleermuis en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd. Dit ecologisch werkprotocol dient bewaard te blijven gedurende de gehele looptijd van de ontheffingverlening.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. Dit logboek dient bewaard te blijven gedurende de gehele looptijd van de ontheffingverlening.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van gebouw bewonende soorten.
10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden te voorkomen. De betreffende perioden kunnen zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode voor het

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van de soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.

11. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen 38 tijdelijke kasten voor huismus te zijn opgehangen van het type GZTH1 of kwalitatief vergelijkbaar (figuur 2 in de overwegingen bij het besluit).
 - De individuele kasten moeten een broedruimte van 15 x 8 cm per broedpaar bieden. Tussen de openingen van de broedplaatsen dient minimaal 50 cm te zitten, of er moet geen zichtlijn tussen de openingen aanwezig zijn. De kasten worden op minimaal 3 m hoogte en niet in de volle middagzon opgehangen. Indien mogelijk wordt de noord- of oostgevel gebruikt.
12. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen aan de Koningstraat in Ter Apel tien tijdelijke gierzwaluwkasten Type GZTH 1 (figuur 2 in de overwegingen bij het besluit) te zijn opgehangen.
 - De individuele kasten moeten een bodemoppervlakte van 15 x 25 cm, een minimum hoogte van 13 cm en een invliegopening van 7 cm breed, 3,5 cm hoog en maximaal 2 cm boven de bodem bieden. De kasten worden op minimaal 4 m hoogte en niet in de volle middagzon opgehangen. Indien mogelijk wordt een hoek of kopse kant van de noord- of oostgevel gebruikt.
13. Er dienen aan de Koningstraat en Smidse in Ter Apel vier tijdelijke vleermuiskasten van het type ANS-2 (veldshop.nl, of kwalitatief vergelijkbaar - zie figuur 4 in de overwegingen bij het besluit) binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geplaatst te zijn.
 - De kasten zijn in 2021 opgehangen op minimaal 3,5 meter hoogte, met een vrije invlieg- en uitvliegroute. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken of verlichting binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan.
14. na afronding van de werkzaamheden mogen alle tijdelijke voorzieningen weer weggehaald worden, maar deze dienen tenminste tot het eind van de ontheffingsperiode te blijven hangen. Bij het weghalen van de voorzieningen dienen deze eerst geïnspecteerd te worden op aanwezigheid van beschermde soorten. De voorzieningen mogen pas weggehaald te worden, indien uit die inspectie blijkt dat ze niet in gebruik zijn.
15. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt te worden.
 - Buiten de broedperiode dient tenminste een week voorafgaand aan de werkzaamheden gecheckt te worden of huismus en gierzwaluw zijn uitgebroed. Daar waar geen huismus, gierzwaluw of Gewone dwergvleermuis zijn vastgesteld, kunnen de werkzaamheden al aanvangen.
 - Waar nog huismus of gierzwaluw aanwezig zijn, dient gewacht te worden tot de broedperiode voorbij is.
 - Waar nog Gewone dwergvleermuis (en niet meer broedende huismus) aanwezig is, mag buiten de kwetsbare periode de bebouwing ongeschikt gemaakt worden door het plaatsen van exclusion flaps. Dit zal gedaan worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuiscontrole van een ecooloog. De woningen dienen ongeschikt gemaakt te worden voor de beschermde diersoorten die zijn vastgesteld in het betreffende woningblok.
 - Ongeschikt maken mag pas gebeuren als de in vorige voorschriften genoemde tijdelijke voorzieningen gerealiseerd zijn.
 - Dit ongeschikt maken kan gedaan worden door geschikte gaten en kieren dicht te zetten op een wijze die omkeerbaar is, zoals met een plaat of gaas.
 - Het gebruik van pur is niet toegestaan.
 - Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder ecologische begeleiding, waarbij de ecologisch deskundige instructies geeft over de toe te passen natuurvrij maatregelen.
 - Nadat de woningen ongeschikt gemaakt zijn, dient een ecologische controle maximaal 1 week voor de start van de werkzaamheden uitgevoerd te worden.
 - Pas nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat er geen dieren meer aanwezig zijn, mogen de werkzaamheden aansluitend starten.
16. Bij alle woningen dienen na de werkzaamheden de ruimtes onder de eerste twee rijen dakpannen aan beide zijden bereikbaar te zijn voor huismussen. De vereisten hiervoor zijn:
 - de dakruimte onder de eerste twee rijen dakpannen moet bereikbaar zijn via de dakgoot;
 - vogelschroot moet boven de tweede rij dakpannen geplaatst worden;
 - de gehele lengte van het dak moet toegankelijk zijn;
 - de dakruimte moet 3 tot 5 cm hoog zijn;

- aanbrengen dunnen multiplexplaat op het dakvlak tussen de isolatie en de tengels, over de onderste twee rijen dakpannen.
17. Na de werkzaamheden dienen twee gierzwaluwinbouwkasten per kopgevel direct onder het dakoverstek ingebouwd te zijn, in totaal 16 kasten. Het dienen kasten te zijn van het type GZP2 (of kwalitatief vergelijkbaar - zie figuur 3 in de overwegingen bij het besluit). Tevens dienen alle eindnokpannen minimaal 2,5 centimeter van het overstek geplaatst te zijn, waardoor ruimte ontstaat voor gierzwaluwen om onder het dak te komen.
 18. Na de werkzaamheden dient het dak geschikt gemaakt te zijn voor vleermuizen.
 19. Tevens dienen na de werkzaamheden dienen per kopgevel een inbouwkast van het type VMPM2 (zie figuur 5 in de overwegingen bij het besluit) ingebouwd te zijn voor vleermuizen, hetgeen neerkomt op acht inbouwkasten in totaal, direct onder de nok of op tenminste 3 meter hoogte, vrij van obstakels of predatoren.
 20. De locaties van alle tijdelijke en permanente voorzieningen dienen op kaart ingetekend te zijn en dienen in het onder voorschrift 6 genoemde ecologisch werkprotocol te zijn opgenomen.

Overige voorschriften

21. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
22. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Locket, loketVTH@provinciegroningen.nl.
23. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, schriftelijk een verzoek om verlenging ingediend te worden. Dit kan per mail aan het Locket of via het online-aanvraagformulier.
24. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp:	Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, soortbescherming.
Activiteitenplan:	<i>ATKB, december 2021. "Activiteitenplan Wnb Röntgenstraat te Ter Apel" Projectnummer 20211900.</i>
Activiteit:	Woonstichting Acantus is voornemens om diverse woningen in Ter Apel te renoveren. Renovatie is nodig om de kwaliteit en leefbaarheid van de woningen te garanderen en leidt tot een betere energieprestatie. De woningen dateren uit de jaren zestig. Dat geldt ook voor de daken, dakpannen en muren. Onderdelen van het dak en dakpannen zijn aan vervanging toe. De kozijnen en muren zijn aan grondig onderhoud toe. Ook zijn de muren niet geïsoleerd. Bovendien is er sprake van asbest in de woningen. Dankzij de renovatie wordt ook de energieprestatie van de woningen verbeterd. De woningen hebben nu energielabel F en zullen na de renovatie label A hebben.
Reden voor deze aanvraag:	In verband met de voorgenomen ontwikkeling is een vogel- en vleermuisonderzoek uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat er in het gebouw verblijfplaatsen aanwezig zijn van gebouw bewonende soorten. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb) en hiervoor is ontheffing nodig.
Plangebied:	De werkzaamheden vinden plaats aan de Röntgenstraat 32 t/m 52 en de Dr. Bekenkampstraat 2a t/m 20 in Ter Apel, gemeente Westerwolde, provincie Groningen. Het plangebied ligt in het westen van Ter Apel, het betreft meerdere rijtjeswoningen van twee lagen hoog en hebben een pannen gedekt dak. De woningen zijn in de jaren zestig van de vorige eeuw gebouwd. De voortuinen van de woningen bestaan over het algemeen uit bestrating, de achtertuinen bestaan uit bestrating en kleine perkjes. Direct naast het plangebied ligt een relatief nieuw parkje met speelplaats. Ten oosten van het plangebied langs de Dr. Fleicherstraat staan eiken op een groenstrook.

Figuur 1 De ligging van het plangebied, de Röntgenstraat en Dr. Bekenkampstraat in Ter Apel.

Coördinaten: XY coördinaten: 267,025 / 544,727

Werkzaamheden: De renovatie wordt gefaseerd uitgevoerd, per woningblok. De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

Binnenwerkzaamheden

- mechanische ventilatie (MV) installatie + kanaal werk installeren;
- installeren omvormer voor zonnepanelen;
- meterkast aanpassen.

Buitenwerkzaamheden

- sloop schoorstenen;
- dakisolatie aanbrengen incl. vervangen dakpannen;
- aanbrengen installatie-doorvoeringen;
- aanbrengen dakgoten en overstekken;
- vloerisolatie aanbrengen;
- gevelisolatie aanbrengen;
- zonnepanelen plaatsen.

De werkzaamheden nemen per woonblok ongeveer 2 weken (bij een blok van 4 woningen) tot 4 weken (bij een blok van 6 woningen) in beslag.

Planning: De planning is om de woningen in 2022 te gaan renoveren. De werkzaamheden worden aansluitend uitgevoerd aan het project Dr. Fleischerstraat (onthefing K29703). Dit project is dit najaar opgestart en loopt door tot juni/juli 2022.

- start werkzaamheden: juli 2022;
- einde werkzaamheden: 31 december 2022, maar zekerheidshalve ontheffing aangevraagd tot eind 2024.

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

Verbodsbepalingen van artikel 3.1:	Soortnamen:
opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);	huismus en gierzwaluw

Verbodsbepalingen van artikel 3.5:	Soortnamen:
opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);	Gewone dwergvleermuis
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);	

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

Met de aangeleverde gegevens is de aanvraag ontvankelijk gebleken om te kunnen beoordelen.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie op www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en/of er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Ecologische afweging Vogels

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van gierzwaluw en huismus is tijdens het onderzoek in 2021 op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 3 en bijlage 1 van het activiteitenplan. Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Huismus van BIJ12. Binnen het plangebied zijn twee veldbezoeken gebracht, in de periode van 1 april tot en met 15 mei 2021. Daarbij zijn de woningen en de omgeving geobserveerd en is gelet op aanwezigheid van broedende huismussen in en nabij de woningen. Het onderzoek naar gierzwaluwen is uitgevoerd volgens het opgestelde Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12. Onderzoek naar gierzwaluwen vond plaats in drie ronden gedurende de periode begin juni - half juli 2021. Het onderzoek vond plaats aan het begin van de avond; vlak voor zonsondergang. Dit is de meest geschikte tijd om het invliegen van gierzwaluwen in een opening onder de pannen waar te nemen.

Resultaten

Gierzwaluw

In totaal zijn er 2 gierzwaluwnesten binnen het plangebied vastgesteld. Deze nesten bevinden zich op de Dr. Bekenkampstraat 20 en de Röntgenstraat 42. Beide nesten zitten onder de kantpannen aan de kopse kanten. Verder zijn er in de omgeving buiten het plangebied nog twee gierzwaluwnesten vastgesteld.

Huisumus

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat gierzwaluw en huismus binnen het plangebied aanwezig zijn. In totaal zijn er 6 huismusnesten aangetroffen binnen het plangebied. Tijdens de eerste ronde zijn drie nesten aangetroffen aan de Dr. Bekenkampstraat nr. 6 en 10 en aan de Röntgenstraat nr. 48. De nesten bevonden zich aan de voorkant onder de dakpannen. Tijdens de tweede ronde zijn er nog drie huismusnesten aangetroffen aan de Dr. Bekenkampstraat nr. 2a, 4 en 20. Bij nr. 2a is het nest in de hoek achter onder de dakpannen aangetroffen. Bij nr. 4 aan de voorkant onder de dakpannen. En bij nr. 20 is een huismusnest aangetroffen onder de kantpan aan de kopse gevel. In de directe omgeving zijn er buiten het plangebied nog vijftien huismusnesten vastgesteld.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor gierzwaluw en huismus weggenomen:

- 2 nestlocaties van gierzwaluw;
- 6 nestlocaties van huismus.

Door de renovatiewerkzaamheden aan het dak verdwijnen de verblijfplaatsen. De werkzaamheden hebben effect op de aangetroffen nestlocaties binnen het plangebied. De in de aanvraag genoemde verbodsbepaling (wegnemen van nestplaats) wordt als gevolg van de werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden alternatieve voorzieningen;
- verblijfplaatsen ongeschikt maken;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Vooraf ongeschikt maken

De woningen dienen ongeschikt gemaakt te worden voor de beschermde diersoorten die zijn vastgesteld in het betreffende woningblok. Ongeschikt maken mag pas gebeuren als is voldaan aan het volgende:

- ontheffing is verleend;
- de tijdelijke voorzieningen (zie hierna bij 'tijdelijke maatregelen') zijn op tijd gerealiseerd met voldoende gewenningsduur.

Dit ongeschikt maken kan gedaan worden door geschikte gaten en kieren dicht te zetten op een wijze die omkeerbaar is, zoals met een plaat of gaas. Het gebruik van pur is niet toegestaan.

Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder ecologische begeleiding, waarbij de ecologisch deskundige instructies geeft over de toe te passen natuurvrij maatregelen. Nadat de woningen ongeschikt gemaakt zijn, dient een ecologische controle maximaal 1 week voor de start van de werkzaamheden uitgevoerd te worden. Pas nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat er geen dieren meer aanwezig zijn, mogen de werkzaamheden aansluitend starten.

Tijdelijke maatregelen

Voor de zes gevonden huismusnesten moeten 12 tijdelijke kasten zijn opgehangen van het type GZTH1 of kwalitatief vergelijkbaar. Deze houtbetonnen kasten zijn duurzaam. In het voorjaar van 2021 zijn in de directe omgeving daarvoor ook al 26 kasten voor huismussen opgehangen.

Figuur 2. Type GZTH1 (bron: Unitura)

De individuele kasten moeten een broedruimte van 15 x 8 cm per broedpaar bieden. Tussen de openingen van de broedplaatsen dient minimaal 50 cm te zitten, of er moet geen zichtlijn tussen de openingen aanwezig zijn. De kasten worden op minimaal 3 m hoogte en niet in de volle middagzon opgehangen. Indien mogelijk wordt de noord- of oostgevel gebruikt. De kasten zijn opgehangen in 2021.

Er zijn in totaal twee nesten van gierzwaluwen aangetroffen. Hiervoor moeten tien tijdelijke kasten Type GZTH 1 (figuur 2) worden opgehangen. De individuele kasten moeten een bodemoppervlakte van 15 x 25 cm, een minimum hoogte van 13 cm en een invliegopening van 7 cm breed, 3,5 cm hoog en maximaal 2 cm boven de bodem bieden. De kasten worden op minimaal 4 m hoogte en niet in de volle middagzon opgehangen. Indien mogelijk wordt een hoek of kopse kant van de noord- of oostgevel gebruikt. In 2021 zijn er 10 kasten opgehangen aan de Koningstraat in Ter Apel.

Permanente maatregelen

Permanente maatregelen voor de huismus zijn de volgende:

Bij alle woningen blijven de ruimtes onder de eerste twee rijen dakpannen bereikbaar voor huismussen. De vereisten hiervoor zijn;

- de dakruimte onder de eerste twee rijen dakpannen moet bereikbaar zijn via de dakgoot;
- vogelschroot moet boven de tweede rij dakpannen geplaatst worden;
- de gehele lengte van het dak moet toegankelijk zijn;
- de dakruimte moet 3 tot 5 cm hoog zijn;
- aanbrengen dunnen multiplexplaat op het dakvlak tussen de isolatie en de tengels, over de onderste twee rijen dakpannen.

Permanente maatregelen voor de gierzwaluw zijn:

- het inbouwen van GZP2 (foto 3) nestkasten voor de gierzwaluw (of vergelijkbaar). Dit komt neer op 2 gierzwaluwinkastkasten per kopgevel (dus in totaal 16 kasten) direct onder het dakoverstek;

Figuur 3. GZP2 gierzwaluwkast van Unitura.

- daarnaast worden alle eindnokpannen minimaal 2,5 centimeter van het overstek geplaatst. Hierdoor ontstaat er een ruimte voor gierzwaluwen om onder het dak te komen.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw is beoordeeld als gunstig zowel op de aspecten verspreiding, leefgebied en toekomst. De landelijke populatie lijkt daarmee stabiel (<https://www.sovon.nl/nl/soort/7950>, geraadpleegd december 2021).

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig op de aspecten populatie en verspreiding. Het leefgebied en het toekomstperspectief voor deze soort is wel als gunstig beoordeeld (<https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>, geraadpleegd december 2021). De laatste twaalf jaren vertoont de populatie geen significante toename of afname. Vanaf de jaren 80 tot 2000 is de huismussenstand meer dan gehalveerd. Daarna schommelt de stand wel maar blijft min of meer stabiel. Waarschijnlijk is de afname al eerder begonnen dan in de jaren 80. De theorieën over de achteruitgang vanaf de jaren 80 of eerder zijn verschillend. Er is minder voedsel doordat er een afname is van kruidenrijke overhoekjes, paarden uit het straatbeeld zijn verdwenen (paardenvijgen), toename verharding, afname insecten door gewasbeschermingsmiddelen e.d. Daarnaast is er gedurende vele jaren minder nestgelegenheid in nieuwbouw aangeboden mede dankzij het bouwbesluit van 2003 (welke overigens in 2010 ten gunste van o.a. de huismus is aangepast).

Tijdens het nader onderzoek zijn 15 huismusnesten en 2 gierzwaluwnesten vastgesteld in de directe omgeving van het plangebied. Ook tijdens eerdere onderzoek voor Acantus in Ter Apel zijn meerdere huismus- en gierzwaluwnesten gevonden. De lokale staat van instandhouding lijkt daarmee gunstig.

Door de renovatie van de woningen zullen de nesten worden vernield. Met het aanbrengen van voor huismus geschikte ruimte onder de daken, door het aangepast toepassen van vogelschroot, bij alle woningen blijft de wijk even geschikt als voorheen. Voor gierzwaluw zijn tijdig alternatieven opgehangen. Met het inbouwen van de voorgeschreven 16 gierzwaluwnestkasten (per kopgevel 2 kasten) en het open laten van de ruimte (minimaal 2,5 cm) tussen de eindnokpan en het overstek bij alle woningen worden de woningen potentieel geschikter voor de gierzwaluw als voor de renovatiewerkzaamheden.

Door het treffen van deze mitigerende maatregelen leiden de voorgenomen werkzaamheden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van gierzwaluw en huismus.

Eindoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de staat van instandhouding van gierzwaluw en huismus gewaarborgd blijft.

3.1.2 Ecologische afweging Vleermuizen

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van Gewone dwergvleermuis is tijdens het onderzoek in 2021 op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 3 en bijlage 1 van het activiteitenplan. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door middel van een vijftal avond- of ochtendbezoeken in het zomerhalfjaar van 2021 (mei tot en met september). Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol 2021 met behulp van een Petterson D240X batdetector en digitale opnameapparatuur. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden. Dit betekent een temperatuur rond de 10 graden, droog en weinig wind. Tijdens het invallen van de duisternis en in de vroege ochtend is met behulp van de batdetector gepost op verschillende strategische locaties zodat in- en uitvliegende vleermuizen goed konden worden waargenomen.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat Gewone dwergvleermuis binnen het plangebied aanwezig is. Binnen het plangebied is één zomerverblijfplaats van een enkele Gewone dwergvleermuis vastgesteld op 2 juli 2021. Het zomerverblijf bevindt zich onder de kantpannen aan de Röntgenstraat 42.

Binnen het plangebied ontbreekt belangrijk foerageergebied. Enkele luwe plekken zijn binnen het plangebied aanwezig en kunnen gebruikt worden als foerageerplek. Er zijn meerdere soortgelijke foerageerplekken aanwezig buiten het plangebied. Het plangebied maakt dus deel uit van een veel groter gebied waarin geschikt foerageergebied in ruime mate aanwezig is. Essentieel foerageergebied is daarom niet aanwezig in het plangebied. Er zijn geen essentiële vliegroutes in en in de omgeving van het plangebied waar de werkzaamheden effect op kunnen hebben.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor Gewone dwergvleermuis weggenomen en kunnen individuen van de soort opzettelijk verstoord worden:

- één zomerverblijfplaats voor een of enkele individuen van Gewone dwergvleermuis.

Door de renovatiewerkzaamheden gaat die verblijfplaats verloren. Als gevolg van de werkzaamheden komt deze verblijfplaats te vervallen. De werkzaamheden hebben effect op de aangetroffen verblijfplaats binnen het plangebied. Daarnaast kan de ingreep tevens negatieve effecten hebben op individuen van deze soort.

De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren en wegnemen van verblijfplaatsen) worden als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden alternatieve voorzieningen;
- verblijfplaatsen ongeschikt maken;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;

- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Vooraf ongeschikt maken

De woningen dienen ongeschikt gemaakt te worden voor de beschermde diersoorten die zijn vastgesteld in het betreffende woningblok. Ongeschikt maken mag pas gebeuren als is voldaan aan het volgende:

- ontheffing is verleend;
- de tijdelijke voorzieningen (zie hierna bij 'tijdelijke maatregelen') zijn op tijd gerealiseerd met voldoende gewenningsduur.

Dit ongeschikt maken kan gedaan worden door geschikte gaten en kieren dicht te zetten op een wijze die omkeerbaar is, zoals met een plaat of gaas. Het gebruik van pur is niet toegestaan.

Voor vleermuizen kunnen geschikte holten en kieren eveneens dichtgemaakt worden, terwijl geborgd moet worden dat de dieren nog wel het gebouw kunnen verlaten. Dit kan gedaan worden met behulp van exclusion flaps. Het ongeschikt maken met exclusion flaps bij de geschikte uitvlieglocaties zorgt ervoor dat vleermuizen wel uit de verblijfplaatsen kunnen, maar niet meer terug. De exclusion flaps worden zo geplaatst dat vleermuizen alleen via de flaps nog naar buiten kunnen, terwijl andere geschikte in- en uitvlieg locaties worden dichtgemaakt. Een geschikte en gemakkelijk te plaatsen exclusion flap is EF1 van Unitura.

Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder ecologische begeleiding, waarbij de ecologisch deskundige instructies geeft over de toe te passen natuurvrij maatregelen. Nadat de woningen ongeschikt gemaakt zijn, dient een ecologische controle maximaal 1 week voor de start van de werkzaamheden uitgevoerd te worden. Pas nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat er geen dieren meer aanwezig zijn, mogen de werkzaamheden aansluitend starten.

Tijdelijke maatregelen

Er is één zomerverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Tijdelijke maatregelen voor dit verblijf bestaan uit:

- Het plaatsen van 4 tijdelijke vleermuiskasten (om kans van slagen met 1:4-factor te vergroten) van het type ANS-2 (veldshop.nl, of kwalitatief vergelijkbaar) binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. De kasten zijn in 2021 opgehangen aan de Koningstraat en Smidse op minimaal 3,5 meter hoogte, met een vrije invlieg- en uitvliegroute. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken of verlichting binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van exclusion flaps. Dit zal gedaan worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuiscontrole van een ecooloog.

Figuur 4. Voorbeeld van ANS-2 vleermuiskast van veldshop.nl

Permanente maatregelen

Na de werkzaamheden dient het dak weer geschikt gemaakt te worden voor vleermuizen.

Voor de aangetroffen zomerverblijfplaats wordt bovendien er per kopgevel een VMPM2 kast ingebouwd. Dit komt neer op 8 (tweelaagse) inbouwkasten.

Figuur 5. Voorbeeld van de VMPM2 kast.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis is in ons land zeer algemeen en niet bedreigd. Gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene soort. Hij kan overal in Nederland aangetroffen worden. Er zijn geen aanwijzingen bekend voor aantalsveranderingen (bron: www.verspreidingsatlas.nl). De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren.

Tijdens het vleermuisonderzoek is er een kraamkolonie vastgesteld in de directe omgeving van het plangebied. Daarnaast heeft ATKB | Buro Bakker meerdere onderzoeken in Ter Apel voor Acantus uitgevoerd de laatste twee jaar. Daarbij zijn diverse verblijfplaatsen van diverse soorten gevonden. Op basis van deze gegevens kan geconcludeerd worden dat de lokale staat van instandhouding in Ter Apel gunstig lijkt.

Er wordt onder ecologische begeleiding gewerkt en er zijn tijdig alternatieven opgehangen. Na de werkzaamheden zijn de daken weer toegankelijk voor vleermuizen. Daarnaast worden er voldoende vleermuiskasten ingebouwd in de woningen. Deze kasten zullen bestaan uit 8 tweelaagse inbouwkasten. Dit draagt bij aan duurzame instandhouding van de populatie gewone dwergvleermuizen in Ter Apel.

De verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis worden tijdig en in voldoende mate in de directe omgeving teruggebracht met hiervoor geschikte vleermuiskasten. Daarom is het aannemelijk dat er geen sprake is van het aantasten van de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis als gevolg van de werkzaamheden. Op die wijze wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van Gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te laten voortbestaan.

Eindoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven en dat de gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis gewaarborgd blijft.

3.1.3 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor huismus en gierzwaluw in het belang van:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- om schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren te voorkomen;
- om flora of fauna te beschermen.

De ontheffing is aangevraagd voor Gewone dwergvleermuis in het belang van;

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- om wilde flora of fauna te beschermen of om natuurlijke habitats in stand te houden.

In de te renoveren woningen is sprake van vocht- en schimmelproblemen doordat de levensduur van de dakpannen is bereikt. Daarnaast zijn de woningen zeer slecht geïsoleerd en geventileerd waardoor vocht door de muren heen slaat met schimmel tot gevolg. Vocht- en schimmelproblemen komen vooral voor in oudere woningen die gebouwd zijn vóór 1992. Omdat ongeveer 40 procent van de sociale huurwoningen bestaat uit woningen die vóór 1967 zijn gebouwd, komen vocht- en schimmelproblemen in deze sector veel voor. In totaal gaat het om 9 procent van de woningvoorraad, ruim een half miljoen woningen. Ongeveer 10 procent van alle klachten die GGD'en bereiken, hebben betrekking op schimmel- en vochtproblemen in woningen. (bron: RIVM).

Mensen die in een vochtig of schimmelig huis wonen hebben vaker luchtwegklachten dan mensen die in een droog huis wonen. Van wonen in een vochtig huis kan je astma krijgen of verergering daarvan. Mensen die allergisch zijn voor schimmel of huisstofmijt hebben daar in vochtige huizen meer last van (bron: GGD Amsterdam)

Alle woningen van woningcorporaties dienen gemiddeld energielabel B te hebben. Dit is het gevolg van bindende afspraken tussen provincies en woningcorporaties. De sloop van de oude woningen en het realiseren van duurzame CO₂ neutrale woningen zal bijdragen aan deze doelstelling. De te renoveren woningen hebben energielabel E welke teruggebracht zal worden naar label B of A. Deze afspraken zijn op landelijk niveau vastgesteld in het Energieconvenant dat in 2012 is gepresenteerd door de Minister van Binnenlandse Zaken. Hierin is vastgelegd dat de woningbouwsector aanzienlijk moet bezuinigen op het gebouwgebonden energieverbruik. Het uitgangspunt van het Energieconvenant is dat alle woningen een gemiddelde Energie Index van 1,25 hebben (gemiddeld energielabel B; Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2012).

Punt 6 van het Energieconvenant geeft aan dat "alle partijen het belang van energiebesparing zien, vanwege het klimaat, de eindigheid van fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling" (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2012). Daarmee is het thema milieu een belangrijk onderdeel van het Energieconvenant. Bij het opwekken van energie wordt veel gebruik gemaakt van fossiele brandstoffen. Bij het verbranden van deze fossiele brandstoffen komt veel CO₂ vrij. Dit heeft negatieve gevolgen voor het klimaat, het milieu en flora en fauna. Door de isolerende maatregelen kan zuiniger worden gestookt, wat leidt tot minder verbruik van fossiele brandstoffen, waardoor de uitstoot van CO₂ wordt gereduceerd. Acanthus draagt daarom met dit project indirect bij aan bescherming van flora en fauna.

Nederland heeft zich gecommitteerd aan het Klimaatakkoord van Parijs. Het Parijs-akkoord betekent voor Nederland een beperking van de uitstoot van broeikasgassen met 80% of meer in 2050. Uitvoering daarvan vraagt om zodanig ingrijpende veranderingen, dat de voorbereiding en invoering daarvan zo snel mogelijk moeten worden opgepakt wil dit doel nog haalbaar zijn.

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In de aanvraag zijn de volgende maatregelen beschreven die leiden tot een 'groene plus':

- tijdens het nader onderzoek zijn 6 nesten van huismus waargenomen, verdeeld over 3 woningblokken. Na afloop van het project zijn alle 4 woningblokken in potentie geschikt voor de huismus om tot broeden te komen. Dit is een plus ten opzichte van de bestaande situatie;
- tijdens het nader onderzoek zijn 2 nesten van gierzwaluw aangetroffen verdeeld over 2 woningblokken. Na afloop van het project zijn er 16 neststenen (2 kasten per kopgevel) voor de gierzwaluw ingebouwd. daarnaast worden alle eindvorstpannen weer geschikt gemaakt voor gierzwaluwen om in te vliegen. Dit is een plus ten opzichte van de bestaande situatie;
- alle daken worden geschikt gemaakt voor vleermuizen door ruimte te creëren tussen het eindnokpan en de overstek van 2,5 centimeter. Na afloop van het project zijn alle woningblokken geschikt om als verblijfplaats te dienen voor Gewone dwergvleermuis. Per kopgevel wordt er bovendien 1 tweelaagse vleermuiskast ingebouwd. In totaal worden dus 8 (tweelaagse) vleermuiskasten ingebouwd en zijn alle daken van de woningen na afronding van de werkzaamheden toegankelijk voor vleermuizen.

Deze 'groene plus' kan gezien worden als extra motivatie om de activiteit op de voorgestelde wijze uit te voeren. Daarmee is de activiteit zelf niet meteen in het belang van 'bescherming van flora en fauna', hetgeen een begrijpelijke misvatting is. Maar zelfs al zou verdedigd kunnen worden dat het wel dit belang dient, is dit belang ondergeschikt aan de ervoor beschreven belangen van 'openbare veiligheid, volksgezondheid en andere dwingende redenen'.

Het eveneens in de ontheffingaanvraag genoemde belang 'om schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren te voorkomen' is abusievelijk op het aanvraagformulier vermeld, maar is hier niet aan de orde.

Bovenstaand geldend belang, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde gebouw bewonende soorten, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.4 Alternatievenafweging

Het niet renoveren van de woningen is ook een optie (nul-alternatief). Dat levert een onwenselijke situatie op, met uiteindelijk grotere problemen tot gevolg, die de kwaliteit en leefbaarheid van de woningen en bewoners zal aantasten. De woningen dateren uit de jaren zestig van de vorige eeuw. De woningen zijn slecht geïsoleerd, vochtig en bevatten nog asbest. Het niet renoveren van de woningen betekent dat de doelstelling om het gemiddelde energielabel naar B terug te brengen niet gehaald wordt. Ook zal de volksgezondheid in het geding blijven in verband met het asbest en vochtproblemen door achterstallig onderhoud.

De enige alternatieve oplossing is het slopen van de woningen en nieuwbouw terug te plaatsen. Bij sloop zullen ook de aangetroffen verblijfplaatsen verloren gaan. Daarnaast heeft het slopen van de woningen een nog grotere impact voor de bewoners.

Het project is locatie gebonden, alternatieve locaties zijn dus niet aan de orde.

Er is geen reëel alternatief voor de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden. Er wordt op de volgende manieren rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten:

- er wordt gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol en onder ecologische begeleiding;
- er wordt voor de soorten een ecologische plus gerealiseerd;
- er zijn tijdig alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd voor de soorten;
- de renovatiewerkzaamheden vinden buiten de kwetsbare periode plaats van huismus en gierzwaluw;
- de renovatiewerkzaamheden vinden zoveel mogelijk plaats buiten de kwetsbare periode van vleermuizen plaats;
- als dit niet mogelijk is worden de woningen buiten de kwetsbare periode ongeschikt gemaakt voor de aangetroffen soorten.

Gezien dit voorgaande is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die een minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde gebouw bewonende soorten. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting schade aan de aanwezige beschermde gebouw bewonende soorten voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van gierzwaluw, huismus en Gewone dwergvleermuis gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.1, lid 2 ¹	voor artikel 3.5, lid 2 en 4 ²
gierzwaluw <i>(Apus apus)</i>	toegekend	nvt
Huisumus <i>(Passer domesticus)</i>	toegekend	nvt
Gewone dwergvleermuis <i>(Pipistrellus pipistrellus)</i>	nvt	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 2, opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren;

²Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 2, opzettelijk verstoren;

lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.1 Wnb

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
5. In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.6 Wnb

1. Het is verboden dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, onder zich te hebben voor verkoop, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden.
2. Het is verboden, anders dan voor verkoop, dieren of planten als bedoeld in het eerste lid onder zich te hebben of te vervoeren.
3. De verboden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing ingeval de in dat lid bedoelde dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K33862
Documentnummer KIWI	2022-016943
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2021-001128

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Röntgenstraat Ter Apel Acantus (K33862)'